Datum: 2026-10-13
Diarienummer: S2026/01304

Remissinstans: Västerbergslagens samordningsförbund
Ordförande: Christopher Nilsson
Förbundschef: Hanna Helin

Gemensamt remissvar från Dalarnas samordningsförbund

Avseende promemorian ”Bättre förutsättningar för uppföljning av Finsam-insatser”

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har skickat ut remiss rörande promemorian Bättre förutsättningar för uppföljning av Finsam-insatser. Remissvar ska vara inlämnat senast 17 oktober.

I promemorian föreslås en ny lag för behandling av personuppgifter vid uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund. Den föreslagna lagen ger Försäkringskassan möjlighet att behandla personuppgifter vid uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund. Den ger också möjlighet till elektroniskt utlämnande av uppgifterna, exempelvis genom direktåtkomst, till Arbetsförmedlingen samt kommuner och regioner som är medlemmar i samordningsförbund. Samordningsförbunden föreslås få underlag från Försäkringskassan för uppföljning av de rehabiliteringsinsatser som de finansierar utan att personuppgifter hanteras.

Vidare föreslås bestämmelser om uppgiftsskyldighet och sekretess för samverkan mellan de samverkande parterna – Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, regioner och kommuner – samt samordningsförbund. Dessutom föreslås bestämmelser som syftar till att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid behandling av personuppgifter vid uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund. Den nya lagen och övriga författningsändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Förslaget har behandlats av respektive styrelse hos samordningsförbunden i Dalarna, för att sedan sammanställas till ett gemensamt svar:

Samordningsförbundet Västerdalarna

Norra Dalarnas samordningsförbund

Nedansiljans samordningsförbund

Samordningsförbundet Falun Borlänge

Södra Dalarnas samordningsförbund

Sammanfattande ställningstagande

Dalarnas samordningsförbund ställer sig positiva till promemorians förslag om en ny lag som skapar rättsliga förutsättningar för behandling av personuppgifter vid uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund.

Vi välkomnar initiativet att skapa bättre förutsättningar för en mer samlad, rättssäker och kunskapsbaserad uppföljning av Finsamfinansierade insatser. En nationell uppföljning kan bidra till ökad kunskap om insatsernas resultat och effekter, stärka utvecklingen av samverkan mellan myndigheter och förbättra möjligheterna att bedöma insatsernas samhällsekonomiska nytta.

Vi ser positivt på förslaget att Försäkringskassan ska ansvara för den nationella uppföljningen och att samordningsförbunden ska kunna få tillgång till uppföljningsunderlag utan att själva behöva hantera personuppgifter inom den nationella uppföljningen.

För att reformen ska få största möjliga nytta vill vi samtidigt lyfta några områden som vi anser viktiga att beakta i det fortsatta arbetet: uppföljningens omfattning och användbarhet, möjligheten att synliggöra lokala och regionala resultat, tydlighet kring vilka individer som omfattas, kostnader och administration samt formerna för införande.

1. En nationell uppföljning som bidrar till lärande och utveckling

Vi ser stor potential i att en nationell uppföljning kan ge en samlad bild av resultaten av de rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbunden. För att uppföljningen ska bli ett verkningsfullt stöd för utveckling är det dock viktigt att den, utöver att mäta resultat, även bidrar till att följa verksamheternas utveckling över tid.

En sådan kunskapsbas kan hjälpa samordningsförbunden att identifiera behov, utveckla insatser och lära av resultat som uppnås i andra delar av landet. Den kan också bidra till att synliggöra nya eller förändrade behov hos målgrupperna och ge underlag för utveckling av arbetssätt, insatser och, när det är relevant, framtida översyn av regelverk.

Vi ser därför gärna att det fortsatta arbetet tydliggör hur resultaten från den nationella uppföljningen ska återföras till samordningsförbunden och användas för gemensamt lärande och verksamhetsutveckling.

På sikt skulle en samlad nationell kunskapsbild även kunna bidra till diskussioner om resursfördelning, där hänsyn tas till både lokala behov och kunskap om vilka arbetssätt som ger goda resultat. Resultat och erfarenheter från framgångsrika insatser bör kunna spridas och komma fler individer till del.

2. Uppföljning av både individinriktade och strukturinriktade insatser

Samordningsförbundens uppdrag omfattar både finansiering av individinriktade rehabiliteringsinsatser och insatser som utvecklar samverkan mellan de berörda myndigheterna.

Vi vill därför framhålla betydelsen av att den nationella uppföljningen, tillsammans med andra relevanta uppföljnings- och utvärderingsformer, kan bidra till kunskap om båda dessa delar.

För individinriktade insatser är det viktigt att kunna följa deltagarnas utveckling och resultat. För strukturinriktade insatser behöver det också finnas metoder för att bedöma kvalitet och nytta. Det

kan exempelvis handla om vilken betydelse gemensam kompetensutveckling, utbildning i samverkan och utveckling av myndighetsgemensamma arbetssätt får för den enskilde som behöver samordnat stöd.

En central fråga är hur utvecklad samverkan bidrar till att människor får ett mer sammanhållet stöd och bättre förutsättningar att närma sig arbete eller studier.

Vi ser därför ett värde i att den nationella uppföljningen sätts in i ett bredare sammanhang där även kunskap från andra uppföljningar och utvärderingar av samordningsförbundens verksamhet tas till vara. Det skulle stärka möjligheterna att förstå inte bara vilka resultat som uppnås, utan också hur samverkan bidrar till dessa resultat.

3. Möjlighet att följa lokala och regionala resultat

En nationell uppföljning kan vara särskilt värdefull för samordningsförbund som har relativt få deltagare i sina insatser. Små deltagarunderlag kan begränsa möjligheten att dra slutsatser av lokala resultat och att följa utvecklingen över tid.

Genom att resultaten kan sättas in i ett nationellt sammanhang skapas bättre förutsättningar för analys, lärande och utveckling. Vi ser också ett värde i att kunna sammanställa och analysera resultat på regional nivå, exempelvis för att identifiera gemensamma behov och utvecklingsområden inom Dalarnas län.

Vi vill därför uppmuntra till att den nationella uppföljningen utformas så att den, inom ramen för gällande regler om sekretess och personuppgiftsskydd, ger användbara underlag för analys på lokal, regional och nationell nivå.

Vi ser även ett värde i att samordningsförbunden ges möjlighet att komplettera den nationella uppföljningen med relevanta lokala uppföljningsfaktorer. En gemensam nationell struktur bör kunna kombineras med lokal flexibilitet, så att uppföljningen svarar mot skilda behov och förutsättningar utan att den gemensamma jämförbarheten går förlorad.

4. Tydlighet kring vilka individer som omfattas

Vi vill särskilt uppmärksamma behovet av att klargöra hur uppföljningen ska hantera personer som har behov av samordnade rehabiliteringsinsatser men som inte uppbär offentlig ersättning eller annat samhällsstöd. Det kan exempelvis handla om personer som försörjs av föräldrar, partner eller andra anhöriga.

Dessa personer kan ha betydande behov av samordnat stöd för att närma sig arbete eller studier. Det är därför viktigt att uppföljningens utformning inte medför att deras behov eller utveckling blir osynliga.

Vi efterfrågar ett förtydligande av i vilken utsträckning dessa individer omfattas av den föreslagna uppföljningen och vilka rättsliga och praktiska förutsättningar som kommer att gälla för registrering och uppföljning av deras insatser.

5. Tydligt ansvar och begränsad administrativ belastning

Vi ser positivt på förslaget att Försäkringskassan ska ha ett tydligt ansvar för den nationella uppföljningen och att samordningsförbunden ska kunna ta del av relevanta uppföljningsunderlag utan att själva behöva hantera personuppgifter inom den nationella uppföljningen.

En tydlig ansvarsfördelning kan bidra till en mer likvärdig uppföljning och minska behovet av parallell rapportering. Vi ser därför gärna att det fortsatta arbetet tydliggör hur uppföljningsunderlagen ska göras tillgängliga, hur resultaten ska återföras till samordningsförbunden och hur den administrativa belastningen kan hållas nere.

Vi vill samtidigt betona att införandet inte bör medföra direkta eller indirekta kostnadsökningar för samordningsförbunden. Förbundens resurser är begränsade och ska i första hand användas till att finansiera och utveckla insatser för målgruppen.

Kostnader för exempelvis systemutveckling, tekniska anpassningar, utbildning, administration och framtida förvaltning av den nationella uppföljningen bör därför hanteras av staten och ansvariga myndigheter. Det är viktigt att genomförandet inte leder till att resurser behöver tas från verksamhet som direkt kommer individer i behov av samordnad rehabilitering till del.

6. Rättssäkerhet och skydd för den personliga integriteten

Vi välkomnar att promemorian syftar till att skapa tydliga rättsliga förutsättningar för personuppgiftsbehandling och att den innehåller bestämmelser som ska skydda den personliga integriteten.

De juridiska och tekniska frågorna kring informationsutbyte och personuppgiftshantering mellan flera myndigheter är komplexa. Det är därför viktigt att ansvarsfördelning, behörigheter, sekretess och formerna för utlämnande blir tydliga inför genomförandet.

Vi ser positivt på att dessa frågor belyses med relevant juridisk och teknisk kompetens. Vår huvudsakliga utgångspunkt är att den nya regleringen ska ge förutsättningar för en praktiskt användbar uppföljning, samtidigt som den personliga integriteten värnas och de berörda aktörernas ansvar är tydligt.

7. Stegvis införande och samordning med den fortsatta utvecklingen av Finsam

Vi ser ett värde i att införandet av den nya uppföljningen sker stegvis och att systemets funktion och användbarhet prövas innan ett fullskaligt införande. Vi föreslår därför att en pilot genomförs tillsammans med ett urval av samordningsförbund med olika organisatoriska och geografiska förutsättningar.

En pilot skulle kunna ge värdefull kunskap om hur systemet fungerar i praktiken, vilka uppgifter som är mest användbara och om det finns behov av tekniska, organisatoriska eller metodmässiga justeringar. Den skulle även kunna bidra till att säkerställa att uppföljningen blir relevant för såväl mindre som större samordningsförbund.

Vi vill också lyfta behovet av att beakta den fortsatta utvecklingen av lagstiftningen om finansiell samordning. Det är angeläget att den nationella uppföljningen utformas med ett långsiktigt

perspektiv och, så långt det är möjligt, samordnas med kommande förändringar som kan påverka samordningsförbundens uppdrag och förutsättningar.

Avslutande synpunkter

Dalarnas samordningsförbund tillstyrker promemorians förslag om en ny lag för behandling av personuppgifter vid uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund.

Vi ser reformen som en möjlighet att stärka kunskapen om Finsamfinansierade insatsers resultat och effekter, förbättra förutsättningarna för lokal och nationell verksamhetsutveckling samt utveckla samverkan kring individer med behov av samordnat stöd.

För att dessa möjligheter ska tas till vara vill vi särskilt betona vikten av att uppföljningen blir användbar för samordningsförbunden, omfattar relevanta målgrupper, bidrar till kunskap om både individ- och strukturinriktade insatser och inte medför en ökad ekonomisk eller administrativ belastning för förbunden.

Vi ser fram emot ett fortsatt arbete där samordningsförbundens erfarenheter tas till vara vid utformningen och införandet av den nationella uppföljningen.

Beslutet ska skickas till

Skicka remissvaret till s.remissvar@regeringskansliet.se och s.sf@regeringskansliet.se, med kopia till peter.wollberg@regeringskansliet.se. Ange diarienummer S2026/01304 och remissinstansens namn i ämnesraden.